

Groen op Zaad werkt aan groene pil

Op zoek naar groene zaadbehandeling

Groene middelen vinden langzaam maar zeker een plek in de gewasbeschermingschema's van telers. Maar kunnen ze ook iets betekenen als zaadbehandelingsmiddel, voor een gezonde start? Een consortium van bedrijven uit de land- en tuinbouw onderzoekt dit in het PPS-project Groen op Zaad. „Het is een stap in de toekomst.”

Zaadbehandelingsmiddelen zijn een effectieve manier om gewassen door de eerste, kwetsbare fase van de teelt te loodsen. Met een minimale hoeveelheid actieve stof kunnen telers vrij eenvoudig hun risico's beperken. Maar de opties voor zaadbehandeling worden rap minder, nu er steeds meer chemische middelen van het toneel verdwijnen. Zo zijn in de afgelopen jaren onder meer het systemische fungicide thiram en middelen uit insecticidengroep neonicotinoïden verboden.

Vraagtekens

Ook de zaadsector is zich bewust van deze ontwikkeling. Zij denkt na over manieren om een goede opkomst en een goede start van het gewas zoveel mogelijk te kunnen blijven garanderen. Eén van de oplossingsrichtingen die in beeld is, is om in plaats van chemische middelen, groene middelen toe te voegen.

eerste proeven ingezet bij Vertify in Zwaagdijk. Dat is enerzijds voor het ontwikkelen van nieuwe toetsen, anderzijds om de werking te kunnen beoordelen. Een vervolgstap is een verdere selectie van kansrijke middelen en het ontwikkelen van nieuwe coatings en toedieningstechnieken.

Toetsen ontwikkelen

Penvoerder van het project is Plantum, de koepelorganisatie van de veredelingssector en leveranciers van uitgangsmateriaal. „Dat breedwerkende middelen van het toneel verdwijnen, is een gegeven. Maar daarmee verdwijnt er ook een elegante techniek waarmee je met heel weinig actieve stof en emissies gewassen goed kunt beschermen”, zegt beleidsmedewerker Gea Bouwman. Ze waarschuwt alvast voor te veel enthousiasme. Chemische middelen inwisselen door groene alternatieven, is volgens haar niet het doel van het project. „Was het maar zo simpel. Samen met de landbouw streven we naar weerbare teelten, door vanaf de start te werken aan optimale groeiomstandigheden. Juist daarin kan zaadcoating een rol spelen. Hoe, en met welke middelen, dat weten wij ook niet. Veredelaars concurreren onderling op rassen, maar hierin willen wij samen optrekken om de mogelijkheden te onderzoeken.” Eén van de moeilijkheden in het project is de grote diversiteit aan groene middelen. Waar chemische middelen een behoorlijk voorspelbare werking hebben, werken groene middelen allemaal op hun eigen manier. Vaak bestaan ze uit meerdere werkzame stoffen (natuurlijke extracten) of gaat het om levende micro-organismen, die al dan niet direct werken op de ziekte of plaag of juist helpen bij een betere plantweerbaarheid. Ze laten zich dan ook lastig vergelijken. „Hoe je zulke middelen toetst, is een belangrijke vraag in

69 Hoe je dit soort middelen toetst, is een belangrijke vraag

Deze groep middelen groeit, al zijn er ook nog veel vraagtekens rond de precieze werking. Om hier meer zicht op te krijgen, heeft een groep van veredelaars, bedrijven en kennisinstellingen de handen ineen geslagen in een groot publiekprivaat project (PPS), waarin zij gezamenlijk onderzoek doen. Dat gebeurt in drie stappen. In het startjaar, 2021, is een eerste inventarisatie gemaakt van middelen die in aanmerking komen. Afgelopen jaar zijn met een selectie hiervan de

THEMA
Groene
gewas-
bescherming

dit project. Het draait dus niet alleen om de middelen, maar ook om nieuwe protocollen”, zegt Cor Oostingh, onderzoeker bij Vertify. In de eerste proevenreeks keken Oostingh en zijn collega's naar een combinatie van het gewas sla en de bodemschimmel rhizoctonia. Daarbij draait het simpelweg om de vraag: overleven de planten het kiemstadium in besmette grond? „Sla is een gevoelig gewas en reageert daarom gemakkelijk. Dat is een voordeel, omdat de werking van groene middelen vaak minder zwart-wit is dan bij chemische middelen.” Over de resultaten kan hij nog niks zeggen, daarvoor is het nog te vroeg. „Aan het eind van het project hopen we meer te kunnen zeggen over producten die perspectief bie-

Hoe zorg je ervoor dat micro-organismen de reis in een pak zaad overleven? Of moet je ze misschien vlak voor zaai toedienen? Ook die vragen komen in het project aan de orde.

Pythiumproef IRS in suikerbieten

Als deelnemer aan het project Groen op Zaad voert IRS dit jaar een klimaatkamertest uit met verschillende behandelingen tegen pythium. Deze schimmelziekte is in veel teelten een risico, mede door het wegvalen van de stof metalaxyl-M (Apron XL) als zaadbehandeling voor buitenteelten. „In suikerbieten is het een zwak pathogeen, maar de ziekte kan wel leiden tot plantwegval in zeer jong stadium”, aldus onderzoeker Suzanne Gunter. In de proef test zij groene middelen die volgens een eerste screening interessant kunnen zijn. Concrete toepassingen levert dat niet direct op. „We doen mee om te kijken welke mogelijkheden er liggen. Bovendien heb je zonder onderzoek geen basis voor een toelating. Het is een stap in de toekomst.”

organismen aan de slag gaat, dan wordt het wel lastiger. Die moeten natuurlijk in leven blijven, ook als het zaad in het pak zit. Wij willen kijken hoe we daar de juiste omstandigheden voor kunnen creëren.”

Of je zaad van tevoren kunt behandelen, of dat bepaalde middelen misschien pas vlak voor of tijdens de zaai moeten worden toegediend, zal afhangen van het type organisme, verwacht Pronk. „Het ene organisme kan meer hebben dan het andere. Maar ook als het middel verderop in de keten pas wordt aangebracht, kunnen wij er bijvoorbeeld voor zorgen dat het zaad zodanig gecoat wordt, dat het middel optimaal zijn werk kan doen en geen nadelig effect heeft op het zaad zelf.”

Nog niet voorspellen

Aan een voorspelling welke plek de groene middelen als zaaizaadbehandeling kunnen gaan innemen, wagen de verschillende deelnemers zich nog niet. Daarvoor zijn er op dit moment nog te veel vragen. Ook zullen daarvoor eerst proeven in de praktijk moeten worden gedaan.

Bouwman van Plantum verwoordt het zo: „De partijen in het project hebben door hun deelname een kennisvoorsprong, waarmee ze de komende jaren sneller op nieuwe ontwikkelingen kunnen inspelen. Maar we verwachten na dit project nog geen kant-en-klare toepassingen.”

Tekst: Egbert Jonkheer

Beeld: Incotec

den en hoe ze op het zaad kunnen worden aangebracht. Ook willen we graag uitzoeken waarom iets wel of niet werkt.”

Dit jaar volgt er een nieuwe reeks proeven, waarbij wordt gekeken naar de werking van verschillende middelen op pythium. Dat is een andere bodemschimmel, die in veel gewassen schade doet en waar op dit moment geen goede bescherming meer tegen is. Verify onderzoekt wat de groene middelen doen op pythium in combinatie met spinazie. IRS doet dat voor suikerbieten (zie kader).

Aanbrengen op zaad

De onderzoekers en de deelnemende bedrijven hopen dat er in het project voldoende

groene kandidaten komen bovendrijven die een betrouwbare bijdrage kunnen leveren aan een gezonde start van het gewas. De vervolgvraag is dan: hoe krijg je de middelen op het zaad? Dat is waar onder meer technisch dienstverlener en ‘zaadverbeteraar’ Incotec zich over buigt.

De wereldwijde speler in pilleren, primen en coaten heeft ruime ervaring met allerhande zaden en middelen in de land- en tuinbouw. Het bedrijf merkt een toenemende vraag naar biologicals en andere alternatieven voor de ‘standaard’ zaadcoatings. Toch is ook voor Incotec de categorie groene middelen nog grotendeels onontgonnen terrein, zegt accountmanager Rob Pronk desgevraagd. „We kunnen van alles. Maar als je met levende

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@akkerwijzer.nl of tel 0314 – 62 64 38